

Muinasjäänused. Kiviajast on teada poolvalmis kivikirves Kastre-Võnnu vl Otsa tl maast.

Raua-ajast on arvatavasti pärit järgmised vared, mis tõenäitlikult on kalmed: 1) Lääniste parve lähedal Ahja jõe paremal kaldal Ropka metsas Juhkami tl maal; 2) Kärša külast Ahja vallamaja poole mineva tee paremal poolel; 3) Leevi kl Loe tl maal, metsaserval, põllu ääres; 4) Ahunapalu kl Kääbastvere tl maal; 5) Ahunapalu Tasa tl maal; 6—7) Kastre-Peravalla Hammaste kl soostunud Hammaste oja kaldal 2 varet; 8) Kastmekoja Kalme tl maal niinim. Kalmemägi; 9) sama tl maal niinim. Siugemägi; 10) Valgesoo kl Sikaniidu käärus; 11) Kadaja kl Sillaotsa tl maal Ahja jõe kaldal.

Vanast raua-ajast on teada raudkelt, mis üksikleiuuna saadud 1894. a. Kaagvere ms põllult.

Rahvaste rändamise ajast on hõbedast bütsantsi töö kausitükke leitud kustki Kriimani ms maalt.

Noorema raua-aja kivikalmeid on: 1) Ahja ms väljavahi juures (Kärša kl) end. Laeva põllul, kust leitud poolik käevõru ja mõned potitükid; 2) niinim. „ohvrikoht“ suure pärna all Võnnu kl Mäesuutsu tl maal (umb. 1 km kirikust), kust on leitud põlenud luid, savipoti-tükke, raudkirves jne. Sama aja kalmeid on tõenäoliselt ka inuldkääpad järgmisis kohtades: 1) Lääniste kl Mihklimäe palus; 2) Kõnnu kl Juhkami talu maal Lääniste parve ligidal Ropka metsas Ahja jõe paremal kaldal; 3) Sulbi veskist (Kärša kl.) kirdesuunas Ahja mõisa metsas Räpina maantee ääres; 4) Akste kl Rämmasi tl maal; 5) Rasina kl juures Oti tl lähedal „Paagna palus“; 6) samas metsas Rasina mõisa metsavahi maja juures; 7) Valgesoo kl Piiri tl maal Ahja jõe kaldal; 8) Leevi kl Loe tl maal; samasuguseid kääpaid on nähtavasti ka moodustused 9) Terikeste kl Viira-Murru metsas Viira metsavahi maja ligidal ja 10) Lootvinast Vana-Kuuste mõisa viiva maantee ääres pahemal pool. Kokku on praegu vähemalt 40 kääbast teada. Omal ajal (1799. a.) on Võnnu kirikuõpetaja Ed. Ph. Körber, kes rohkesti huvi tundis kodumaa muinasaja ja ajaloo vastu, avanud mõned säärased kääpad Ahja Kadaja tl maal.

Nooremast raua-ajast on teada järgmised üksikleidud: 1) suitsed Kaagverest; 2) ligi 200 araabia raha Mäksa ms põllust; 3) araabia, anglosaksi ja vanu saksa rahasid kirikumõisa põllust, umbes 1 km kirikust.

Muistne linnamägi on niinim. Lingutusmägi Meliste kl Saare tl maal; samuti arvatavasti ka Lääniste kl Kiltu tl maal Lääniste parve ligidal olev Linnamägi (157. joon.), kus asub kreeka-katol. usu-liste surnuaed. Vahest on kaitse otstarbel olnud tarvitusel ka Haaslava vallas Kurepalu metsas 0.5 km Emajõest olev Ekkardi mägi.

Juba muistsel ajal tarvitatud ohvrikohad võivad olla peale eelmainitud Mäesuutsu tl „ohvrikoha“: 1) Hammaste kl „ohvrikoht“, kus varemalt kasvanud 2 pärna; 2) end. Kurista ms nüüdses riigimetsas niinim. Terikeste-Viira metsas Laaneniidu koha juures „ohvrikoht“; vahest ka 3) Valgesoo kl Pikaniidu käärus olev „ohvrikoht“.